Ευρωπαϊκό Δίκτυο
Αγροτικής Ανάπτυξης

Έξυπνα χωριά και **Κοινότητες Ανανεώσιμης Ενέργειας**

Εισαγωγή 2

Το τοπίο της νέας πολιτικής για τις κοινότητες ανανεώσιμης ενέργειας στις αγροτικές περιοχές 3

Χρήση της Πολιτικής Αγροτικής Ανάπτυξης της ΕΕ για την υποστήριξη έξυπνων τοπικών στρατηγικών για ενεργειακά βιώσιμες αγροτικές κοινότητες 4

Πρόσβαση σε ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές για ανανεώσιμη ενέργεια σε αγροτικές περιοχές με πρωτοβουλία της κοινότητας 4

Τα Έξυπνα Χωριά συμμετέχουν στην ενέργεια από την κοινότητα 6

Ανάπτυξη τοπικών ικανοτήτων για τις πρωτοβουλίες των Έξυπνων Χωριών για ενέργεια από την κοινότητα 7

Ευκαιρίες για επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης στις αγροτικές περιοχές 8

Funded by the European Commission

© Freepik

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα θεματική ενημέρωση εντάσσεται στη σειρά που ανέπτυξε το ΕΔΑΑ για να υποστηρίξει τις Διαχειριστικές Αρχές και τους φορείς των αγροτικών περιοχών στο σχεδιασμό υποστηρικτικών πλαισίων για πρωτοβουλίες για Έξυπνα Χωριά σε ορισμένους καίριους τομείς [(1)]. Το παρόν έγγραφο επικεντρώνεται στις κοινότητες ανανεώσιμης ενέργειας. Η πρόσβαση στην ενέργεια αποτελεί βασικό δικαίωμα. Οι άνθρωποι εξαρτώνται από την ενέργεια για θέρμανση, φωτισμό, μεταφορές και οικονομικές δραστηριότητες. Δεδομένου ότι ο αέρας, ο ήλιος και το νερό είναι κοινά αγαθά, η δίκαιη πρόσβαση στα οφέλη της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές θα πρέπει να διασφαλιστεί για όλους τους πολίτες, ιδίως στις αγροτικές περιοχές όπου αφθονούν πολλοί από αυτούς τους πόρους και μπορούν να δημιουργήσουν άκρως απαραίτητα τοπικά οικονομικά και κοινωνικά οφέλη.

Δεν είναι ακόμα ευρέως γνωστό ότι οι αγροτικές κοινότητες σε όλη την Ευρώπη έχουν συνασπιστεί για να αναπτύξουν έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και δίκτυα διανομής από τις απαρχές της ηλεκτροδότησης της Ευρώπης. Ωστόσο, τώρα το κίνημα αναπτύσσεται γρήγορα σε όλη την Ευρώπη: πολίτες, αγρότες και άλλες μικρές επιχειρήσεις διαμορφώνουν τα δικά τους έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, συστήματα αποθήκευσης, δίκτυα θέρμανσης και ψύξης συνοικιών και αναλαμβάνουν τα ηνία στη μόνωση κατοικιών και κτιρίων. Η παραγωγή ενέργειας στις κοινότητες της Ευρώπης διαθέτει ακόμα τεράστιες δυνατότητες ανάπτυξης. Επί του παρόντος, εκτιμάται ότι στην Ευρώπη είναι ενεργοί περισσότεροι από τρεισήμισι χιλιάδες συνεταιρισμοί ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Σύμφωνα με μια πρόσφατη μελέτη, [(2)] το ήμισυ των πολιτών της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων τοπικών κοινοτήτων, γεωργών, σχολείων και νοσοκομείων, θα μπορούσε να παράγει τη δική του ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές έως το 2050, καλύπτοντας το 45% της συνολικής ζήτησης για ηλεκτρική ενέργεια έως τότε.

Έως τώρα, οι κοινότητες που επιθυμούσαν να προχωρήσουν στην παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές έβρισκαν ελάχιστη ειδική υποστήριξη στην Ενωσιακή ή την εθνική νομοθεσία και πολιτική που θα μπορούσε να τις βοηθήσει. Με τη νέα δέσμη μέτρων «Καθαρή ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους» και ειδικότερα την αναδιατυπωμένη οδηγία για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (RED II), το νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την ενέργεια πλέον αναγνωρίζει και υποστηρίζει τις ενεργειακές κοινότητες από ανανεώσιμες πηγές ως ουσιώδες στοιχείο της ενεργειακής μετάβασης. Πολίτες και κοινότητες σε όλη την Ευρώπη έχουν πλέον στη διάθεσή τους ορισμένα εκέγγυα για να διασφαλίσουν ότι είναι σε θέση να επενδύσουν σε ανανεώσιμες πηγές και να ωφεληθούν άμεσα από την ενεργειακή μετάβαση. Καθώς αρχίζουν να τίθενται σε εφαρμογή εθνικά ευνοϊκά πλαίσια για τις κοινότητες ανανεώσιμης ενέργειας, υπάρχουν ορισμένες ευκαιρίες τις οποίες θα πρέπει να γνωρίζουν οι πολίτες και οι πολιτικοί των αγροτικών κοινοτήτων.

Σκοπός των στρατηγικών των Έξυπνων Χωριών είναι να στηρίξουν τις αγροτικές κοινότητες στον έλεγχο νέων λύσεων για μερικές από τις θεμελιώδεις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν, καθώς και στη διερεύνηση των νέων ευκαιριών που ανακύπτουν από τεχνολογικές και άλλες μορφές καινοτομίας. Συνεπώς, η ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές αποτελεί, αναμφίβολα, ένα καίριο θέμα και θα βρεθεί στο επίκεντρο μελλοντικών στρατηγικών των Έξυπνων Χωριών.

Η παρούσα θεματική ενημέρωση απευθύνεται αρχικά στις Διαχειριστικές Αρχές και άλλους θεσμικούς παράγοντες που συμμετέχουν στην εκπόνηση των μελλοντικών Στρατηγικών Σχεδίων της ΚΑΠ και των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής. Στόχος εδώ είναι να επισημανθούν οι παράγοντες και οι συνθήκες που θα πρέπει να λάβουν υπ' όψιν κατά το σχεδιασμό των μελλοντικών πολιτικών τους για να διασφαλίσουν ότι οι στρατηγικές των Έξυπνων Χωριών επιτρέπουν στις αγροτικές κοινότητες να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν επιτυχημένα ενεργειακά έργα σε τοπικό επίπεδο. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στα προγράμματα που καλύπτουν νησιά, βουνά και αραιοκατοικημένες περιοχές όπου υπάρχουν αέρας, ήλιος, νερό, γεωθερμία και άλλοι πολύτιμοι πόροι για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

Επειδή οι ίδιες οι αγροτικές κοινότητες είναι, εξ ορισμού, η κινητήρια δύναμη των στρατηγικών των Έξυπνων Χωριών, η παρούσα συνοπτική παρουσίαση προσδιορίζει επίσης ορισμένα από τα βασικά μέτρα που μπορούν να λάβουν οι τοπικοί παράγοντες ενώ παρέχει συνδέσμους σε βασικές πηγές πληροφόρησης και εμπνευσμένα παραδείγματα που μπορούν να τους βοηθήσουν να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν μια αποτελεσματική «έξυπνη» στρατηγική για την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

(1) Δείτε την εργαλειοθήκη των έξυπνων χωριών: https://enrd.ec.europa.eu/smart-and-competitive-rural-areas/smart-villages/smart-villages-portal/smart-villages-toolkit_en

(2) Μελέτη CE Delft (2016), the Potential of energy citizens in the European Union, https://www.ce.nl/publicatie/the_potential_of_energy_citizens_in_the_european_union/1845

ΤΟ ΤΟΠΙΟ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΣΤΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Η πρόσφατα αναδιατυπωμένη οδηγία για την ανανεώσιμη ενέργεια (RED II) προσφέρει στους πολίτες και τις κοινότητες όλης της Ευρώπης μια σειρά από εκέγγυα για την παροχή ενός ασφαλέστερου περιβάλλοντος για τις επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Η νομοθεσία πρέπει να μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο όλων των κρατών μελών έως τις 30 Ιουνίου 2021, μαζί με ένα υποστηρικτικό πλαίσιο που προάγει και διευκολύνει την εμφάνιση Κοινοτήτων Ανανεώσιμης Ενέργειας - ΚΑΕ, διασφαλίζει ότι η συμμετοχή είναι ανοικτή σε όλους τους καταναλωτές και παρέχει τα εργαλεία που θα διευκολύνουν την πρόσβαση σε χρηματοδότηση και ενημέρωση. Αυτή η νομοθεσία δημιουργεί ευκαιρίες ώστε οι αγροτικές κοινότητες να συμβάλλουν σημαντικά στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία.

Πρώτον, η οδηγία RED II παρέχει έναν ξεχωριστό ορισμό της «Κοινότητας Ανανεώσιμης Ενέργειας»: είναι μια νομική οντότητα μέσω της οποίας πολίτες, με ή χωρίς την τοπική αρχή τους, και τοπικές ΜΜΕ μπορούν να θεσπίσουν έργα για την παραγωγή ανανεώσιμης ενέργειας και τη συμμετοχή σε άλλες δραστηριότητες συναφείς με την ενέργεια. Οι ΚΑΕ ορίζονται ως ένας τρόπος «οργάνωσης» διαφόρων συμμετεχόντων, με βάση την ανοικτή και δημοκρατική συμμετοχή και διακυβέρνηση προκειμένου η δραστηριότητα να μπορεί να προσφέρει υπηρεσίες ή άλλα οφέλη στα μέλη και την τοπική κοινότητα. Πρωταρχικός σκοπός των ενεργειακών κοινοτήτων είναι να δημιουργήσουν οικονομική και κοινωνική καινοτομία, να ασκήσουν οικονομική δραστηριότητα με μη εμπορικούς και κερδοσκοπικούς σκοπούς.

Ορισμός της «Κοινότητας Ανανεώσιμης Ενέργειας» (Άρθρο 2 παράγραφος 16 της αναδιατυπωμένης οδηγίας ανανεώσιμων πηγών ενέργειας) νομική οντότητα:

α. η οποία, σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο, στηρίζεται σε ανοικτή και εθελοντική συμμετοχή, έχει αυτονομία και τελεί υπό τον ουσιαστικό έλεγχο των μετόχων ή των μελών που βρίσκονται κοντά στα έργα ανανεώσιμης ενέργειας που ανήκουν και αναπτύσσονται από την εν λόγω νομική οντότητα·

β. της οποίας οι μέτοχοι ή τα μέλη είναι φυσικά πρόσωπα, ΜΜΕ ή τοπικές αρχές και δήμοι·

γ. της οποίας ο πρωταρχικός στόχος είναι να προσφέρει στους μετόχους ή στα μέλη της ή στις τοπικές περιοχές όπου δραστηριοποιείται, περιβαλλοντικά, οικονομικά και κοινωνικά οφέλη σε επίπεδο κοινότητας και όχι οικονομικά κέρδη.

Δεύτερον, η εν λόγω οδηγία περιέχει ορισμένα εκτελεστά δικαιώματα για να διασφαλίσει ότι οι συμμετέχοντες στις κοινότητες προστατεύονται κατά την προσπάθειά τους να επενδύσουν σε ανανεώσιμες πηγές. Περιλαμβάνεται το δικαίωμα παραγωγής, πώλησης, επιμερισμού, αποθήκευσης και (αυτο)κατανάλωσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, το δικαίωμα να μην υπόκεινται σε αθέμιτες ή μεροληπτικές χρεώσεις ή διαδικασίες και το δικαίωμα πρόσβασης σε όλες τις ενεργειακές αγορές, άμεσα ή μέσω τρίτου. Επίσης, τα κράτη μέλη πρέπει να διαμορφώσουν «ευνοϊκά πλαίσια» για να υποστηρίξουν την ανάπτυξη ΚΑΕ. **Μεταξύ άλλων, αυτά τα πλαίσια πρέπει να περιλαμβάνουν εργαλεία που μπορούν να διευκολύνουν την πρόσβαση σε χρηματοδότηση και εμπειρογνωμοσύνη, την ανάπτυξη ικανοτήτων για τις τοπικές αρχές και μέτρα για την εξάλειψη των αδικαιολόγητων φραγμών για την ανάπτυξη κοινοτικών έργων.**

Προκειμένου να εξασφαλίσουν ίσους όρους ανταγωνισμού, οι ΚΑΕ πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν στα προγράμματα στήριξης ανανεώσιμων πηγών των κρατών μελών, κατά τρόπο ώστε να μπορούν να ανταγωνιστούν για στήριξη με άλλους παράγοντες της αγοράς. Με αυτόν τον τρόπο θα διασφαλιστεί ότι οι κοινότητες είναι σε θέση να αμείβονται για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, έτσι ώστε να μπορούν να έχουν οικονομικούς πόρους για την κάλυψη των τοπικών αναγκών. Οι ΚΑΕ, μαζί με άλλους φορείς υλοποίησης έργου, θα είναι σε θέση να υποβάλλουν αίτηση για έργα χρησιμοποιώντας ένα ενιαίο σημείο εξυπηρέτησης **(one-stop-shop),** για να απλουστευτεί η διαδικασία υποβολής αίτησης για τις σχετικές άδειες προκειμένου τα έργα να τεθούν σε λειτουργία.

Η συμμόρφωση με ορισμένα στοιχεία της νέας οδηγίας για την ανανεώσιμη ενέργεια αποτελεί υποχρεωτικό «ευνοϊκό όρο» για την εξασφάλιση στήριξης μέσω της πολιτικής συνοχής (για παράδειγμα, συμμόρφωση με τους στόχους του 2020 και με αυτό το βασικό σενάριο αναφοράς έως το 2030, αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στη θέρμανση και την ψύξη κατά 1% ετησίως έως το 2030). Ένας από τους πέντε στόχους πολιτικής (ΣΠ) της νέας Πολιτικής Συνοχής είναι ο δεύτερος στόχος για μια **πιο πράσινη Ευρώπη χωρίς εκπομπές άνθρακα,** που εφαρμόζει τη συμφωνία του Παρισιού και επενδύει ιδιαίτερα στην ενεργειακή μετάβαση, στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Όποτε ένα πρόγραμμα της πολιτικής συνοχής περιλαμβάνει τη στήριξη στην ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, ο ευνοϊκός όρος πρέπει να εκπληρώνεται, γεγονός που θα ελέγχεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

© Pexels

ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΞΥΠΝΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

Ένας από τους τρεις γενικούς στόχους των μελλοντικών Στρατηγικών Σχεδίων της ΚΑΠ είναι να «ενισχυθεί ο κοινωνικοοικονομικός ιστός των αγροτικών περιοχών». Ο στόχος αυτός περιγράφεται περαιτέρω στον ειδικό στόχο 8 για την «τόνωση των αγροτικών περιοχών» με «προώθηση της απασχόλησης, της οικονομικής ανάπτυξης, της κοινωνικής ένταξης και της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές, περιλαμβανομένης της βιοοικονομίας και της βιώσιμης δασοκομίας».

Η κοινοτική ενέργεια μπορεί να θεωρηθεί οριζόντιος «πολλαπλασιαστής» που μπορεί να καταστήσει δυνατά ή να βελτιώσει τα αποτελέσματα και να δημιουργήσει οικονομικά και κοινωνικά οφέλη που παραμένουν στην περιοχή. Σε πολλές περιπτώσεις, θα είναι ένα στοιχείο που θα προσθέσει αξία σε άλλα οικονομικά, κοινωνικά, εκπαιδευτικά, τουριστικά ή περιβαλλοντικά έργα. Επομένως, εάν σε μια αγροτική περιοχή μια πρωτοβουλία κοινοτικής ενέργειας αυξάνει την οικονομική ανθεκτικότητα και καταλήγει σε κοινωνική καινοτομία ή αυξάνει τον αριθμό των ατόμων που μπορούν να αποκτήσουν πρόσβαση ή να ωφεληθούν από μια δραστηριότητα ανανεώσιμης ενέργειας/ ενεργειακής απόδοσης, ενδεχομένως να αξίζει να λάβει υποστήριξη από το ΠΑΑ.

Οι αγροτικές κοινότητες, συμπεριλαμβανομένων μικρών νησιωτικών ή ορεινών περιοχών της Ευρώπης, έχουν εύρωστο δυναμικό παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και, συνεπώς, έχουν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν ευκαιρίες προκειμένου οι τοπικές κοινότητες να δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας και εισόδημα καθώς επίσης να επιτύχουν τους στόχους της ΕΕ. Μελέτες στη Γερμανία [3] και πιο πρόσφατα στη Γαλλία [4] έχουν δείξει ότι η απόδοση για την τοπική οικονομία είναι 3-7 φορές υψηλότερη όταν τα έργα παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ανήκουν στην κοινότητα.

Η ιδιοκτησία από την κοινότητα ευνοεί την αποδοχή της ενεργειακής μετάβασης σε μια οικονομία και κοινωνία χωρίς άνθρακα. Στην αναδιατυπωμένη οδηγία για την ανανεώσιμη ενέργεια, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο αναγνωρίζουν αυτό το γεγονός και τα κράτη μέλη είναι υποχρεωμένα να παράσχουν ένα ευνοϊκό πλαίσιο που θα προάγει και θα διευκολύνει την ανάπτυξη των ΚΑΕ.

Συνεπώς, η ενέργεια που παράγεται από την κοινότητα θα πρέπει να συνεκτιμηθεί στην ανάλυση SWOT και την ιεράρχηση των αναγκών για τα μελλοντικά Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ και ειδικότερα για τον ειδικό στόχο της τόνωσης των αγροτικών περιοχών.

Εάν η παραγόμενη από την κοινότητα ενέργεια αναγνωριστεί ως σημαντική ανάγκη στην ανάλυση SWOT, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα Στρατηγικά Σχέδια **της ΚΑΠ προσφέρουν ένα ευρύ σύνολο παρεμβάσεων** όπως: i) Συνεργασία – συμπεριλαμβανομένου του LEADER, ii) γνώσεις και ενημέρωση, iii) Νέοι γεωργοί και αγροτικές επιχειρήσεις, iv) Επενδύσεις που μπορούν να σχεδιαστούν από τα κράτη μέλη για να ωθήσουν τις αγροτικές κοινότητες να στηρίξουν τις κοινότητες ανανεώσιμης ενέργειας μέσω των Έξυπνων Χωριών [5]. Ενώ οι κοινότητες δεν μπορούν να επιλύσουν μόνες τους τα υποκείμενα προβλήματα της ενέργειας των αγροτικών κοινοτήτων, μπορούν να διαδραματίσουν δύο σημαντικούς ρόλους:

- Πρώτον, μέσω της προσέγγισης των Έξυπνων Χωριών, του προγράμματος LEADER και άλλων μορφών συνεργασίας, η στήριξη μπορεί να συσπειρώσει τοπικούς και εθνικούς φορείς για να αναπτύξουν ένα κοινοτικό όραμα και ένα επιχειρηματικό πλαίσιο για την παραγωγή ενέργειας από την κοινότητα.
- Δεύτερον, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να δοκιμαστούν νέες ή εναλλακτικές λύσεις και να γίνουν επενδύσεις σε μικρής κλίμακας αλλά ζωτικής σημασίας συνδέσεις τελευταίων τμημάτων που μπορούν να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για την αξιοποίηση περαιτέρω δημόσιων και ιδιωτικών κονδυλίων.

Ωστόσο, για να είναι αποτελεσματικές, αυτές οι αρχικές επενδύσεις πρέπει να εναρμονιστούν και να συνδεθούν με άλλους πιο ουσιώδεις τρόπους στήριξης των έργων παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και ενεργειακής απόδοσης που προβλέπονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την εθνική νομοθεσία. Δύο ερωτήματα πρέπει να λάβουν απάντηση όσον αφορά το πώς μπορεί να χρησιμοποιηθεί η ΚΑΠ για την υποστήριξη των στρατηγικών των Έξυπνων Χωριών για κοινότητες βιώσιμης ανανεώσιμης ενέργειας στις αγροτικές περιοχές:

- Πρώτον, πώς μπορούν οι παρεμβάσεις της ΚΑΠ να συνδυαστούν και να διατυπωθούν καλύτερα για να ανταποκριθούν στις ανάγκες για ανανεώσιμη ενέργεια από την κοινότητα στις αγροτικές περιοχές που θα προσδιοριστούν μέσω της ανάλυσης SWOT;
- Δεύτερον, πού και πώς μπορούν καλύτερα αυτές οι παρεμβάσεις της ΚΑΠ να προσθέσουν αξία σε άλλες Ενωσιακές και εθνικές πολιτικές;

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΣΕ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Το φάσμα των πολιτικών της ΕΕ που μπορούν ενδεχομένως να χρησιμοποιηθούν για τη στήριξη «έξυπνων» τοπικών προσεγγίσεων της ανανεώσιμης ενέργειας στις αγροτικές περιοχές είναι πολύ μεγάλο. Είναι αδύνατο να περιγραφούν όλα τα συστήματα σε αυτό το σύντομο φυλλάδιο, αλλά στον ιστότοπο του "Συμφώνου των Δημάρχων για το Κλίμα και την Ενέργεια" παρέχεται μια καλή επισκόπηση της διαθέσιμης χρηματοδότησης. Στον ιστότοπο προσδιορίζονται και περιγράφονται περισσότερες από 20 πηγές στήριξης, στις οποίες περιλαμβάνονται όλα τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, άλλα ευρωπαϊκά συστήματα χρηματοδότησης, πηγές υποστήριξης στην ανάπτυξη έργου, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και μέσα καθώς και εναλλακτικά συστήματα χρηματοδότησης [6]. Πολλές από αυτές τις πηγές στήριξης έχουν επίσης σημασία για τα χωριά και τις περιοχές της υπαίθρου.

Εκτός από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, είναι διαθέσιμο το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) για την παροχή στήριξης των επενδύσεων στις τοπικές προσεγγίσεις για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στις αγροτικές περιοχές. Αυτό μπορεί να ισχύει ιδιαίτερα στο πλαίσιο της Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία των

(3) Institut dezentrale Energietechnologien. Regionale Wertschöpfung in der Windindustrie am Beispiel Nordhessen. http://www.erneuerbareenergien.de/local-added-value-from-a-community-wind-farm/150/437/96249/

(4) https://energie-partagee.org/wp-content/uploads/2019/12/Note-technique-Etude-Retombees-eco-Energie-Partagee.pdf

(5) Δείτε την εργαλειοθήκη των Έξυπνων Χωριών με κατευθύνσεις για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής: https://enrd.ec.europa.eu/smart-and-competitive-rural-areas/smart-villages/smart-villages-portal/smart-villages-toolkit_en

(6) Δείτε: https://www.eumayors.eu/support/funding.htm

© Local Energy Scotland

Τοπικών Κοινοτήτων [7] όπου ένα παρόμοιο εργαλείο υλοποίησης του ΕΤΠΑ έχει επιλεγεί από τη διαχειριστική αρχή.

Ένα αξιοσημείωτο και σχετικά πρόσφατο πρόγραμμα της ΕΕ είναι το **ELENA,** μια κοινή πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ)[8] και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020». Το πρόγραμμα ELENA παρέχει επιχορηγήσεις για την τεχνική υποστήριξη, δίνοντας βάρος στην εφαρμογή προγραμμάτων ενεργειακής απόδοσης και κατανομής ανανεώσιμης ενέργειας [9] αξίας άνω των 30 εκατομμυρίων ευρώ. Τα κράτη μέλη μπορούν να εξετάσουν το ενδεχόμενο να ομαδοποιήσουν αρκετά έργα ενεργειακών κοινοτήτων ώστε να επιτύχουν το όριο.

Για τα έργα ενεργειακών κοινοτήτων στα νησιά, υπάρχουν επίσης οι πολλές ευκαιρίες στήριξης που προσφέρει η πρωτοβουλία «Καθαρή ενέργεια για τα νησιά της ΕΕ» με χωριστή Γραμματεία[10], καθώς και το έργο NESOI (New Energy Solutions Oprimised for Islands).[11] Αυτές οι πρωτοβουλίες παρέχουν **κατάρτιση, τεχνική υποστήριξη, ευκαιρίες συνεργασίας και εύρωστη χρηματοδότηση** με σκοπό τη μετατροπή των σχεδίων δράσης βιώσιμης ενέργειας νησιών σε εγκαταστάσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, την ανέγερση και τη μετασκευή ενεργειακών υποδομών, τη μείωση των λογαριασμών ενέργειας, τη δημιουργία τοπικών θέσεων εργασίας και άλλα πολλά.

Έχοντας ως οδηγό το ευρωπαϊκό τοπίο πολιτικής, πολλά κράτη μέλη αναπτύσσουν τα δικά τους ευνοϊκά πλαίσια στήριξης. Δύο σχετικά παραδείγματα έρχονται από τη Σκωτία και την Ιρλανδία.

Επίσης, η Ιρλανδία πρόσφατα δημιούργησε ένα σύστημα για την παροχή οικονομικής στήριξης για τα πρώιμα στάδια ανάπτυξης έργων με πρωτοβουλία της κοινότητας, καθόρισε μια χωριστή κατηγορία «κοινότητα» στο σύστημα δημοπρατήσεων της Ιρλανδίας (έως 10%), κατέστησε υποχρεωτική την επένδυση των κοινοτήτων σε όλα τα έργα που επιζητούν κρατική ενίσχυση και παρείχε τεχνική υποστήριξη (π.χ. χρηματοοικονομικές, νομικές, τεχνικές συμβουλές - από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα). Τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι κοινότητες ανανεώσιμης ενέργειας δεν αποκλείονται από μελλοντικά συστήματα στήριξης παρέχοντας πληροφορίες, τεχνική και χρηματοδοτική στήριξη, μειώνοντας τις διοικητικές απαιτήσεις και εντάσσοντας κριτήρια δημοπράτησης βασισμένα στις κοινότητες.

Η υποστήριξη της ΚΑΠ για έξυπνες βιώσιμες ενεργειακές κοινότητες μπορεί να συμπληρώσει και να προσθέσει αξία σε αυτά τα εθνικά συστήματα.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «COMMUNITY AND RENEWABLE ENERGY SCHEME» (CARES), ΣΚΩΤΙΑ

Το πρόγραμμα «Community and Renewable Energy Scheme» (CARES) της κυβέρνησης της Σκωτίας προσφέρει διάφορες μορφές οικονομικής στήριξης σε τοπικά έργα ενέργειας. Οι κύριες χρηματοδοτικές ροές για τους νέους αιτούντες είναι:

Επιχορήγηση διευκόλυνσης CARES

Διατίθενται έως και 25.000 λίρες Αγγλίας που θα σας βοηθήσουν να ξεκινήσετε το έργο σας και μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση της μελέτης σκοπιμότητας για ενεργειακά συστήματα ή έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τη διερεύνηση ευκαιριών συγκυριότητας ή για τη μεγιστοποίηση της επίδρασης που έχουν τα έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας όσον αφορά τα οφέλη για την κοινότητα (για τα οποία η αίτηση μπορεί να υποβληθεί ανά πάσα στιγμή). https://www.localenergy.scot/funding/enablement-grant/

Δάνειο ανάπτυξης CARES

Μπορεί να διατεθεί ποσό έως και 150.000 λίρες Αγγλίας για έργα από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας με εύλογες πιθανότητες επιτυχίας. Τα δάνεια μπορούν να περιλαμβάνουν μια διευκόλυνση διαγραφής σύμφωνα με την οποία το δάνειο μπορεί να μετατραπεί σε επιχορήγηση εάν το έργο δεν επιτύχει την εμπορική βιωσιμότητά του. https://www.localenergy.scot/funding/ cares-development-loan/

Επιχορήγηση καινοτομίας CARES

Διατίθενται έως και 150.000 λίρες Αγγλίας είτε για τη χρηματοδότηση τοπικών δραστηριοτήτων για καινοτόμα ενεργειακά συστήματα είτε για τη βελτίωση της βιωσιμότητας έργων με την παροχή χρηματοδότησης σε επιμέρους στοιχεία του έργου. Μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για την υποστήριξη της αναπαραγωγής έργων καινοτομίας CARES που έχουν καταγράψει καλά αποτελέσματα. https://www.localenergy.scot/funding/innovation-grant/

Περισσότερες πληροφορίες: https://www.localenergy.scot/funding/

(7) Οι οδηγίες είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/guidelines/2014/guidance-on-community-led-local-development-for-local-actors

(8) https://www.eib.org/en/products/advising/elena/index.htm

(9) https://www.eib.org/en/projects/sectors/energy/index.htm

(10) https://euislands.eu

(11) https://www.nesoi.eu

ΤΑ ΕΞΥΠΝΑ ΧΩΡΙΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

Όπως προαναφέρθηκε, επί του παρόντος υπάρχουν 3.500 Συνεταιρισμοί Ανανεώσιμης Ενέργειας, που συγκεντρώνονται κυρίως στη βορειοδυτική Ευρώπη. Ένα μεγάλο ποσοστό αυτών αφορά αγροτικές κοινότητες. Μπορούν να έχουν διαφορετικές μορφές ανάλογα με το εθνικό και το τοπικό πλαίσιο.[12] Εδώ παρουσιάζονται αρκετά παραδείγματα.[13] Στο πρώτο παρουσιάζεται η αλληλουχία μέτρων που μπορεί να λάβει ένα μικρό χωριό για να αποκτήσει αυτάρκεια ανανεώσιμης ενέργειας, το δεύτερο και το τρίτο παράδειγμα παρουσιάζουν πώς οι αγροτικές κοινότητες, εντός μεγαλύτερης περιοχής, μπορούν να δικτυωθούν για να επιτύχουν σημαντικές οικονομίες κλίμακας στην παραγωγή της δικής τους ανανεώσιμης ενέργειας, ενώ το τρίτο και το τέταρτο παράδειγμα προβάλλουν τον καταλυτικό ρόλο που διαδραματίζει για τις περαιτέρω επενδύσεις η χρήση της χρηματοδότησης αγροτικής ανάπτυξης.

Βιοενέργεια στο Oberrosphe Γερμανίας

Στην κεντρική Γερμανία, στο χωριό Oberrosphe, το 2006 ορισμένα χωριά είχαν την ιδέα να απαλλαγούν από το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο, χρησιμοποιώντας πριονίδια ξύλου της περιοχής για να προσφέρουν θέρμανση σε ένα δίκτυο θέρμανσης. Μια μελέτη σκοπιμότητας έδειξε ότι το έργο ήταν εφικτό εφόσον συνδέονταν τουλάχιστον 120 σπίτια στο συλλογικό δίκτυο θέρμανσης. Δημιούργησαν μια ενεργειακή κοινότητα και με ίδια κεφάλαια 700.000 ευρώ, κατόρθωσαν να επενδύσουν 3,8 εκατομμύρια ευρώ στο έργο, συντελώντας με αυτόν τον τρόπο στην προστασία του κλίματος (μείωση 900 τόνων CO2 ετησίως), μειώνοντας την ενεργειακή εξάρτηση, διαθέτοντας αυτό το κεφάλαιο σε τοπικό επίπεδο και μειώνοντας τα μακροπρόθεσμα έξοδα. Αργότερα, επένδυσαν επίσης σε ηλιακές φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις.

Δείτε: http://www.bioenergiedorf-oberrosphe.de

Διάγραμμα 1. RESCoops ανά την Ευρώπη

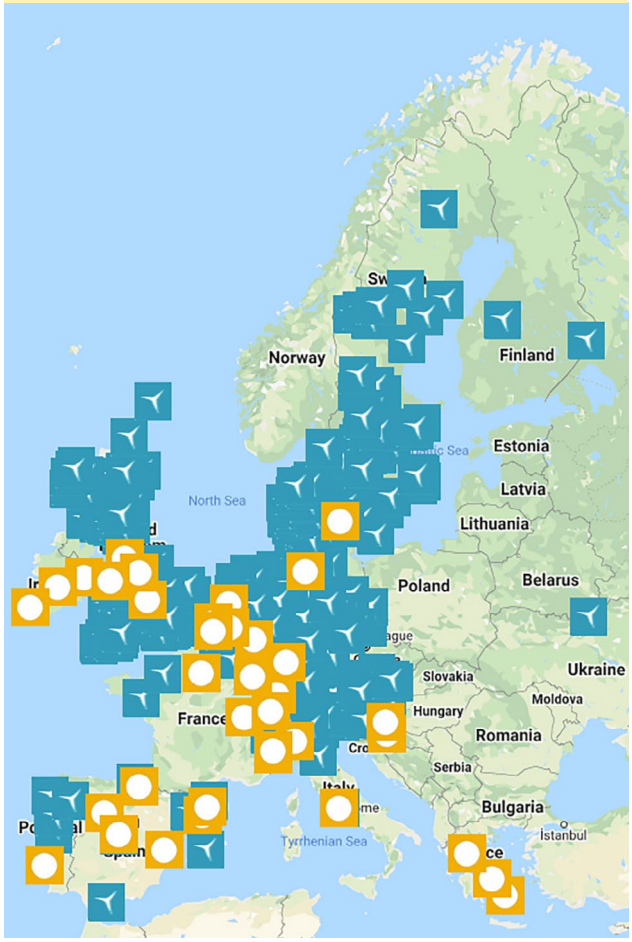

© RESCoop.eu

© Bioenergiedorf-Oberrosphe

Eolien Pays de Vilaine

Στη Γαλλία, στην περιφέρεια Pays de Vilaine, η ένωση Eolien Pays de Vilaine (EPV) αναπτύσσεται σταθερά τα τελευταία 16 χρόνια με στόχο την ενεργειακή μετάβαση και τη μετάβαση της κοινωνίας [14]. Σκοπός αυτής της ομάδας πολιτών είναι να βοηθήσουν τους κατοίκους της περιοχής να αναλάβουν την ευθύνη για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και να μειώσουν την κατανάλωση ενέργειας. Στην ύπαιθρο γύρω από τη Redon, προς το παρόν λειτουργούν τρία αιολικά πάρκα πολιτών, τα οποία χρηματοδότησαν και διαχειρίζονται τοπικοί πολίτες και δημόσιες αρχές (επένδυση 42 εκατομμυρίων ευρώ σε 13 μεγάλες ανεμογεννήτριες πολιτών, με λειτουργική ισχύ 26 MW). Αυτά τα έργα σέβονται το περιβάλλον και τους κατοίκους του, διαθέτοντας διαφανή και κοινωνικά υπεύθυνη διακυβέρνηση. Δεν είναι κερδοσκοπικά και παρέχουν οφέλη στην περιοχή.

Από την αρχή, η ένωση περιέλαβε την αρχή της διασύνδεσης της εξοικονόμησης ενέργειας με την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Επίσης, η ένωση επιδιώκει να μεταβιβάσει την πείρα της, προκειμένου να

(12) https://www.rescoop.eu/starters
Βέλτιστες πρακτικές REScoop έκθεση 1: https://uploads.strikinglycdn.com/files/73affa9b-e7d5-48a9-bcc8-d38b508eaa49/REScoop%20Best%20Practices%20Report%201.pdf
Βέλτιστες πρακτικές REScoop έκθεση 2: https://uploads.strikinglycdn.com/files/73affa9b-e7d5-48a9-bcc8-d38b508eaa49/REScoop%20Best%20Practices%20Report%202.pdf

(13) Ωστόσο, επειδή η νομοθεσία δεν έχει ακόμα μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο αρκετών κρατών μελών, δεν είναι σαφές αν πρόκειται για κοινότητες ανανεώσιμης ενέργειας υπό τη νομοθετική έννοια.

(14) Δείτε την παρουσίαση στη 10η συνεδρίαση της θεματικής ομάδας για τα έξυπνα χωριά: https://enrd.ec.europa.eu/news-events/events/10th-thematic-group-meeting-smart-villages_en

συντελέσει στη δημιουργία άλλων έργων σε άλλες επικράτειες. Η ένωση αποδεικνύει ότι η παραγωγή ενέργειας από την κοινότητα είναι εφικτή και προσπαθεί να επαναπροσδιορίσει τις τοπικές, περιφερειακές, εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές.

Δείτε: https://www.enr-citoyennes.fr

Cwm Arian Renewable Energy CARE [15]

Στην Ουαλία, η Ομάδα Τοπικής Δράσης Arwain Sir Benfro συνέβαλε στη θέσπιση ενός κοινοτικού δικτύου ανανεώσιμης ενέργειας από εμπειρογνώμονες, ομάδες της κοινότητας και επιχειρήσεις. Το γεγονός αυτό οδήγησε στην ανάπτυξη του προγράμματος Cwm Arian Renewable Energy (CARE), το οποίο εξασφάλισε χρηματοδότηση από το πρόγραμμα LEADER για τη στήριξη και την ανάπτυξη 13 κοινοτικών έργων ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, συμπεριλαμβανομένου ενός έργου αιολικής ενέργειας 500 kw που θα παράγει εισόδημα 200.000 λιρών Αγγλίας/έτος για εκτιμώμενο διάστημα 20-25 ετών. Αυτά τα έργα καταδεικνύουν ότι η συμβολή των τοπικών κοινοτήτων στην επίτευξη και την επίδραση στους εθνικούς και Ενωσιακούς στόχους μπορεί να είναι σημαντική. Στην πορεία ανάπτυξης αυτών των έργων, το πρόγραμμα CARE υποστήριξε επίσης την ευρύτερη ευαισθητοποίηση και την ανάπτυξη ικανοτήτων για βελτίωση των γνώσεων των κοινοτήτων σε σχέση με τη μείωση των εκπομπών.

Χωριά βιοενέργειας στη Γερμανία [16]

Το έργο των χωριών βιοενέργειας επιδιώκει να προωθήσει την τοπική παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στα χωριά της Göttingen Γερμανίας. Με πέντε Χωριά Βιοενέργειας πλέον σε λειτουργία, το έργο συνδέει ντόπιους γεωργούς με συνεταιρισμούς χωριών που διαχειρίζονται την παραγωγή και τη διανομή ενέργειας. Το έργο έχει προσελκύσει υψηλά επίπεδα συμμετοχής από τους ντόπιους πολίτες και παρέχει σημαντικά κοινωνικά, οικονομικά και περιβαλλοντικά οφέλη. Το πρόγραμμα LEADER διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο προλειαίνοντας το έδαφος, συσπειρώνοντας τον κόσμο, διαμορφώνοντας τις βασικές αρχές και υποστηρίζοντας την εκπόνηση μιας μελέτης σκοπιμότητας και την ανάπτυξη του επιχειρηματικού μοντέλου. Η επένδυση του προγράμματος LEADER, η οποία ορίστηκε σε 200.000 ευρώ ανά έργο κατ' ανώτατο όριο, συνέβαλε επίσης στην προσέλκυση πρόσθετων επενδύσεων, οι οποίες κυμάνθηκαν από 2 έως 10 εκατομμύρια ευρώ ανά έργο. Αυτή η πρόσθετη επένδυση προήλθε από πηγές όπως τα ποσοστά συνεταιρισμών, δάνεια συνεταιρισμών και επιδοτήσεις της ομοσπονδιακής κυβέρνησης.

© Bioenergy Villages in Göttingen

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΤΩΝ ΕΞΥΠΝΩΝ ΧΩΡΙΩΝ ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Η πρόσφατη απότομη άνοδος των ενεργειακών κοινοτήτων σε όλη την Ευρώπη [17] παράγει σημαντικό όγκο τεχνικών γνώσεων για τα διάφορα στάδια και βήματα που πρέπει να ακολουθούνται για τη δημιουργία ενός βιώσιμου συστήματος [18]. Η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία συνεταιρισμών και ενώσεων πολιτών παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (REScoop) συμμετέχει σε αρκετά έργα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, όπως είναι το **«Καθαρή ενέργεια για νησιά της ΕΕ»** [19] και το έργο Interreg NW Europe ECCO, όπου αναπτύσσονται και τίθενται σε εφαρμογή στρατηγικές κινητοποίησης και υποστήριξης των κοινοτήτων. Ένα άλλο σχετικό παράδειγμα από το συνεταιρισμό ενεργειακής κοινότητας (ECCO) παρουσιάζεται στο **έργο LICHT** [20] στην επαρχία Flemish Brabant του Βελγίου. Σκοπός του έργου είναι να βοηθήσει τους δήμους και την επαρχία να επιτύχουν τους στόχους που έθεσαν για το κλίμα και την ενέργεια όταν υπέγραψαν το Σύμφωνο των Δημάρχων και εκπόνησαν το δικό τους σχέδιο δράσης βιώσιμης ενέργειας (SEAP). Εναρμονίζοντας όλα τα υφιστάμενα προγράμματα και έργα, το έργο Interreg ECCO [21], η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία συνεταιρισμών και ενώσεων πολιτών παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (REScoop.eu) [22], το μέλος Ecopower[23] και ένα

(15) https://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/s9_leader_handout_lag-arwain-sir-benfro.pdf

(16) https://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/s7_smart-villages_bioenergy-village_de.pdf

(17) Δείτε ένα ενδιαφέρον παράδειγμα: https://renewable-energies.interreg-med.eu

(18) Όπως προαναφέρθηκε, επειδή η νομοθεσία δεν έχει ακόμα μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο αρκετών κρατών μελών, δεν είναι σαφές πώς πολλές από αυτές είναι κοινότητες ανανεώσιμης ενέργειας υπό τη νομοθετική έννοια.

(19) https://euislands.eu/node/585

(20) https://www.lichtleuven.be

(21) https://www.nweurope.eu/projects/project-search/ecco-creating-new-local-energy-community-co-operatives/

(22) http://www.rescoop.eu

(23) http://www.ecopower.be

κέντρο γνώσεων για την οικολογική αλλαγή συμπεριφοράς Ecolife [24], έχουν δημιουργήσει μια διαδρομή στήριξης για τους συνεταιρισμούς ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που θα μπορούσε να προσαρμοστεί για άλλες χώρες.

Η διαδρομή στήριξης συμβάλλει στην ανάπτυξη ικανοτήτων σε τοπικό επίπεδο για την ενεργειακή μετάβαση σύμφωνα με την αρχή «εκπαίδευσης του εκπαιδευτή» για τους πολίτες και τον δήμο τους. Συνίσταται σε πέντε **εργασιακές συνεδρίες** που καλύπτουν τα κύρια βήματα για την ενθάρρυνση της συμμετοχής και την ανάπτυξη στήριξης για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, καθώς και τον τεχνικό και χρηματοοικονομικό έλεγχο εφικτών ενεργειακών έργων.

- **Βήμα 1: Εισαγωγή και σχέδιο δράσης**
  i) Ανάλυση αναγκών και επίπεδο φιλοδοξιών
  ii) Αποσαφήνιση προσδοκιών και συντονισμός
  iii) (Αναδρομικός) προγραμματισμός
  iv) Χρονοδιάγραμμα και συμφωνίες
- **Βήμα 2: Πώς να δημιουργήσετε τη δημόσια στήριξη**
  i) Πώς να διευκολύνετε τη λειτουργία νέων ή υφιστάμενων ομάδων πολιτών;
  ii) Πώς να προσεγγίσετε και να κινητοποιήσετε άλλους πολίτες;
- **Βήμα 3: Επιλογή ενεργειακών έργων**
  Συζήτηση μεθοδολογίας / παραμέτρων για την εκτίμηση προτάσεων έργων ως προς την τεχνική / χρηματοοικονομική σκοπιμότητά τους.
- **Βήμα 4: Ανάπτυξη ενεργειακών έργων**
  i) Προτάσεις προσαρμογής και βελτιστοποίησης προτάσεων έργων
  ii) Επιλογή τοποθεσιών, εκπόνηση και εξατομίκευση προτάσεων, συζήτηση προτάσεων
  iii) Παροχή κειμένου αναφοράς για τον διαγωνισμό.
- **Βήμα 5: Αξιοποίηση / Παγίωση**
  Πώς να ενσωματωθεί περαιτέρω η συμμετοχή των πολιτών στις δραστηριότητες των δήμων σε σχέση με την τοπική ενεργειακή μετάβαση;

Ως επακόλουθο αυτών των συνεδριών, τελικά συστάθηκαν εννέα διαδημοτικές ομάδες LICHT και έδειξαν πώς να γίνεται η επιλογή, αξιολόγηση, εκτέλεση και επικοινωνία για κατάλληλα έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Οι διάφορες ομάδες LICHT μπορούν να ενταχθούν στη **LICHT Vlaams-Brabant,** μια μεγάλη κοινοπραξία με επικεφαλής την Ecopower. Η κοινοπραξία συγκεντρώνει πλέον ένα μεγάλο χαρτοφυλάκιο (άνω των 30 εκατομμυρίων ευρώ) δυνητικών επενδύσεων σε βιώσιμη ενέργεια (ενεργειακή απόδοση και ανανεώσιμη ενέργεια) σε ολόκληρη την επαρχία και στη συνέχεια θα το προτείνει στον **μηχανισμό ELENA** της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΓΙΑ ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Στο πλαίσιο της κλιματικής κρίσης και της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, η ανάγκη και οι δυνατότητες ενεργής συμμετοχής των ατόμων – μεμονωμένα και μέσω της κοινότητάς τους, δημόσιων φορέων και μικρών επιχειρήσεων – στην ενεργειακή μετάβαση είναι σημαντικές. Έως το 2050, τουλάχιστον το ήμισυ των πολιτών της ΕΕ θα μπορούσε να παράγει τη δική του ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές. Ωστόσο, εάν πραγματικά θέλουμε να επιτύχει η μετάβαση, θα χρειαστεί να κινητοποιήσουμε όλες τις πολιτικές, τις τοπικές αρχές και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, και να συνενώσουμε τα έργα ανανεώσιμης ενέργειας και ενεργειακής απόδοσης που προσδιόρισαν στα σχέδια δράσης βιώσιμης και τοπικής ενέργειας.

Στη 10η συνεδρίασή της, η Θεματική Ομάδα του ΕΔΑΑ για τα Έξυπνα Χωριά [25] διατύπωσε τις ακόλουθες συστάσεις για την επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης στις αγροτικές περιοχές. Τα μελλοντικά Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο σε αυτή τη διαδικασία.

- **Ευαισθητοποίηση και ενίσχυση σε επίπεδο κοινότητας και δήμων έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.**
  http://www.ripollesgesbisaura.org/enegest/
- **Θέσπιση αποτελεσματικών συστημάτων για την παροχή τεχνικής υποστήριξης και την ανάπτυξη ικανοτήτων.**
  https://www.localenergy.scot
- **Ξεκινήστε από μικρή κλίμακα με κεφάλαιο εκκίνησης που κατανέμει τον κίνδυνο και επιτρέπει τον έλεγχο του επιχειρηματικού μοντέλου των έργων.**
  https://www.eib.org/en/products/advising/elena/
- **Θέστε δείκτες-στόχου.**
- **Εξασφαλίστε ένα σταθερό κανονιστικό πλαίσιο που στηρίζει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των κοινοτήτων ανανεώσιμης ενέργειας.**
  https://www.rescoop.eu

© European Union, 2020

(24) https://www.ecolife.be

(25) https://enrd.ec.europa.eu/publications/smart-villages-and-renewable-energy-10th-thematic-group-meeting_en

Cover photo © Unsplash

Ευχαριστίες
Ευχαριστούμε το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020 για τη μετάφραση στα ελληνικά του πρωτότυπου αγγλικού κειμένου.

https://enrd.ec.europa.eu

Το περιεχόμενο του παρόντος εγγράφου δεν εκφράζει τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Αγροτικής Ανάπτυξης

ENRD Contact Point
Rue de la Loi / Wetstraat, 38 (bte 4)
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
Tel. +32 2 801 38 00
info@enrd.eu